

The background of the book cover features a network of thin, dark brown branches with several large, vibrant red leaves. The leaves have a slightly textured, watercolor-like appearance. The overall color palette is warm, dominated by the reds and browns of the foliage against a light, off-white background.

Lina
Ever

Ruduo Berlyne

Alma littera

DEBESYS VIRŠ BERLYNO
IR TAISYKLIŲ RINKINYS

– Gersi alaus? – paklausė Ilona.

Jos sėdėjo balkone ir stebėjo, kaip vis dar vasariškos sutemos leidžiasi ant senųjų Berlyno stogų. Butas, kurį Ilona dalijasi su mergina iš Čekijos, – paskutiniame, ketvirtame namo aukšte ir turi kampinį balkoną. Iš jo matyti net trys susibėgančios gatvelės, namo kitapus gatvės vidinis kiemas ir apačioje po medžių laja kavinės stalėliai. Įsitaisiusi lyg teatro salės paskutinėje eilėje, Klaudija žvelgė į kituose balkonuose žydinčias gėles ir džiūstančius skalbinius, pro langą trečiame aukšte rėkaujančius vaikus ir balkone priešais rūkančias merginas. kažkas uždegė šviesą, kažkas užtraukė užuolaidą, kažkas ginčijosi, kažkur klykė kūdikis ir lojo šuo. Iš balkono apačioje pasigirdo „Led Zeppelin“ akordai. Miesto gyvenimas verda kaip viręs, o ji kol kas tik žiūrovė, tik sėdi ir stebi.

– Nežinau, gal tiek to, – numykė Klaudija.

– Ko nežinai, ar nori alaus? – nusijuokė Ilona. – Paklausyk: pirmoji taisyklė Vokietijoje – jei kas nors ką nors tau siūlo ir tu to nori, visada imk ir padėkok. Jei vokiečiai nenorės tavęs vaišinti, jis nė nesiūlys. Atsineš sau butelį ir jį atsikimšęs gurkšnos. O jei

siūlo – vadinasi, nuoširdžiai, todėl ir atsakyti turi nesimaivydama. Žodžiu, duoda – imk, muša – bėk. Tai kaip – nori?

– Aha, labai, – nusišypsojo Klaudija, linktelėdama galvą.

Jai patiko stačiokiškas Ilonos nuoširdumas. Ir jaunatviškas pakilumas, ir pasitikėjimas savim. Klaudija ir jauna tokia nebuvo. Ji ir dabar apie praktiškumą gyvenime turbūt žino mažiau.

Ilona atsistojo, padavė jai butelį „Berliner Pilsner“, susirado pakelį ir prisidėgė cigaretę. Užtraukė dūmo, lėtai jį išpūtė, paskui greitai vėl užtraukė, luktelėjo ir vėl lėtai išpūtė. Staiga atsisuko į Klaudiją ir paklausė:

– Nerūkai?

Klaudija papurtė galvą. Dūmas raitėsi aukštyn, sklaidėsi, kol visai išnyko.

– Gerai, sutaupysi. Cigaretės čia brangios, todėl dažniausiai rūkau sukamąjį tabaką. Visi čia taip daro.

– O kodėl nemeti?

– Berlyne neįmanoma mesti rūkyti. Neįmanoma. Kaip nustoti gėrus alų. Ir gerai, kad nerūkai.

Ilona buvo prakaulaus veido, stamboko kūno, rengdavosi apdribusiais vyriškais drabužiais, o trumpučius plaukus su išskustais plotais šonuose dažniausiai pridengdavo viena iš kelių ryškiaspalvių berečių. Ji jau trečius metus čia studijuoja fotografiją. Jos elgesyje ir kalboje buvo justis stačiokiškumas ir šiurkštumas, tarsi tyčia stengtųsi paslėpti savo grožį ir moteriškumą, bet Klaudija greitai perprato, kad čia lyg apvalkalas, slepiantis jautrią sielą. Ilonai dvidešimt ketveri, ji aštuoneriais metais jaunesnė ir pati prisipažino vis dar ieškanti savęs. Bet minties, žodžio, žvilgsnio, judesių ir drabužių laisvė jau dabar sklido nuo jos. Kaip ir nuo Teodoro. Kaip ir nuo daugelio kitų mieste sutiktų žmonių. Tik ji viena čia susigūžusi, beveidė ir bespalvė. Mieliausiai tokia ir norėtų likti – nematoma.

Klaudija gurkstelėjo alaus tiesiai iš butelio. Visi čia taip daro. Tyliai mėgavosi šaltu gėrimu ir ramia vakaro akimirka. Nutilus

dienos garsams, vis aiškiau girdėti balsai iš kavinės, nukaukšintys grindiniu bateliai, trinksinčios durys ir pravažiuojantys dviračiai.

– Tu tik nesijaudink, gali gyventi pas mane kiek tik reikės, vis tiek kiaurą dieną manęs čia nebūna. Savaitgaliais dažnai ir naktį nenakvoju, – nusikvatojo Ilona, suprask – ji pasiutusi.

– Ačiū tau, Ilona, mane išgelbėjai, – nuoširdžiai padėkojo Klaudija. – Bet pažadu, kai tik susirasiu darbą, iškart išsikraustysiu.

– Cha cha, ir ką ketini čia dirbti? Manai, lengva Berlyne rasti darbą? Ir dar nelabai mokant vokiškai?

– Truputį moku, pamatysi, tuoj kalbėsiu geriau. Be to, tikiuosi, parduosiu savo apykakles. Paskui gal paklausinėsiu darbo siuovklose. Išsiūsiu savo gyvenimo aprašymą įvairiems modelių namams, – ramiai aiškino Klaudija.

Kol kas ir pati nebuvo rimčiau svarsčiusi, ką ir kur galėtų dirbti, nors puikiai suprato, kad papuošalų turi nedaug, o ir pardavus juos pinigų užtektų prasimaitinti tik mėnesį ar du.

– Na gerai, menininke, antroji gyvenimo Vokietijoje taisyklė, – Ilona prisidėgė antrą cigaretę ir žinovės tonu mokė toliau: – Pamiršk, kas buvai iki šiol ir už ką buvai vertinama Lietuvoje. Tu viską pradedi iš naujo. Dabar vėl iš naujo gali rinktis, kuo nori būti. Net gyvenimo aprašymą gali sukurti kokį tik nori, vis vien niekas jo neskaitys. Juo labiau – netikrins. Netgi gali parašyti, kad buvai premjero patarėja ar televizijos žvaigždė. Tik net ir šitai čia nieko nesudomins.

Klaudija atlaidžiai šypsojosi. Ji – menininkė, turi savo braižą. Negali juk visko staiga atsisakyti. Jai nebe dvidešimt, o trisdešimt dveji. Ji supranta, kad niekas čia nepuls jos garbinti, bet per pusmetį ji įrodys, ko verta.

– Ilona, aš jau dešimt metų dirbu tokį darbą. Klientės laukdavo po pusmetį, o nuotakos mokėdavo du kartus daugiau, kad tik laiku gautų papuošalus. Neabejoju, kas nors ir čia įvertins mano kūrybą. Rytoj prisėsiu ir išsiūsiu, kur tik galėsiu, savo gyvenimo aprašymą, – nepasidavė Klaudija.

– Nenori, netikėk manim. Pati įsitikinsi. Tik gaiši laiką, – gūžtelėjo pečiais Ilona ir užgesino cigaretę. – Aš jau treji metai čia ir bendrauju su atvykėliais iš įvairių šalių, todėl žinau, kad Berlynas ištrina visus tavo buvusius įrašus. Jie čia niekam neįdomūs, galiausiai jie tampa nebeįdomūs ir tau pačiai. Kartais žmonės čia taip pasikeičia, kad patys nebenori nieko bendro su buvusiu gyvenimu turėti.

– Negaliu taip imti ir pamiršti, kas buvau ir ko gyvenime pasiekiau, – Klaudiją jau erzino Ilonos žinovės tonas ir ji nepajėgė to nusišluoti.

– Bet juk nori pamiršti, už kokio gaidžio buvai ištekėjusi? – atrėžė Ilona.

Dūris buvo skaudus. Klaudija nutilusi žvelgė į horizontą, į debesis, kurie ką tik paslėpė saulę ir dabar, užgulę tolesnių namų stogus, patys skleidė rožinę šviesą. Negi Ilona teisi? Ar galima rinktis, ką pamiršti, ko ne? Jei nori spausti klavišą „Trinti“, turi suprasti, kad pranyks didelis gyvenimo gabalas. Gal tikrai ji jau žmogus be praeties. Čia, šiandien, prasideda jos naujasis gyvenimas.

– Na gerai, nepyk, nenorėjau tavęs skaudinti, – pritūpė prie jos Ilona ir paglostė skruostą, kuriuo ką tik nuriedėjo ašara.

– Tu čia niekuo dėta. Man reikės šiek tiek laiko, – šniurkštelėjo nosimi Klaudija ir tuojau pat susiėmė, nenorėdama pasirodyti žliumba ir užkrauti savo skausmo ant kambario draugės pečių.

– Tenorėjau pasakyti, kad neturėtum iliuzijų, neva tave čia iškart pripažins kaip menininkę ir galėsi iš to gyventi.

– Veikiausiai tu teisi.

– Ar bent nutuoki, kiek menininkų Berlyne? Ne tokių, kurie norėtų jais būti, o tikrų, kuriančių neįtikimus dalykus ir spėjusių išgarsėti savose šalyse? Dešimtys, o gal net šimtai tūkstančių. O pragyventi iš to gali tik vienas kitas. Visi kiti ką nors dirba, kad galėtų pragyventi, o kuria laisvalaikio. Pasiiekti, kad stovėtų klientų eilės, gal ir galima, bet užtruks labai daug laiko, – kuo švelniau stengėsi paaiškinti Ilona. – Suprask, į Berlyną gyventi kasdien atsikelia

daugybė užsieniečių. Jie visi kas nors buvo savo šalyse. Ir visi tikisi čia pripažinimo. Atseit toks megapolis, tiek galimybių, tikrai rasiu savo vietą. O randa šnipštą. Nėra čia tavo vietos. Ją reikia susikurti, supranti. Kartais išstumdant kitus, kartais pradedant nuo pat pradžių. O būdama naujokė kurti negali, nes nežinai taisyklių. Reikia laiko, reikia apsitrinti, netgi indus paplauti ar drabužius palankstyti, kad prasiplėstų akiratis ir suprastum, kaip veikia ši visuomenė ir kur tavo vieta joje galėtų būti.

– Nori pasakyti, kad nerasiu kito darbo, tik indus plauti? – piktokai ir su ironija paklausė Klaudija.

– Galbūt ir tokio nerasi, kol neišmoksi gerai *šprechinti*, nes Berlyne darbo rasti sunku, o valgyti visi nori. Ir alaus išgerti. O tavo apykaklaitėmis sotus nebūsi. Aš, tarkim, du vakarus per savaitę valau tokio daktariuko kabinetą. Gaunu tris šimtus. Tada fotografuoju vienai nekilnojamojo turto agentūrai parduodamus butus. Dar du šimtai eurų. Greitai uždirbsiu ir daugiau, tėvams nebereikės mokėti už kambarį.

– Ne, valytoja tikrai nedirbsiu. Mano rankos skirtos kitkam. Kursiu ir pardavinėsiu. Pamatysi, iš to išgyvensiu.

– Nebent įsitaisytum turtingą meilužį, bet neatrodo, kad tu iš tokių, – nusikvatojo Ilona ir čia pat suvokė, kad jos juokelis nevykęs.

Klaudija nusipurtė nuo tos minties. Skausmo raukšlė kaktoje pagilėjo. Pasitikėti vyrais ji dar ilgai nedirš. Galbūt niekada nesiryš. Reikia pripažinti: atsidūrė dugne – be pinigų, darbo; ji slapstosi, stengiasi ištrinti praeitį ir nemato jokių ateities apybrėžų. Kol kas ji – niekas. Ji – neapsisprendęs, kur sukti, debesėlis virš Berlyno stogų. Užtat ji dabar laisva. Niekas jos neterorizuos, nemuš, negąsdins, neseks, nesiklausys jos pokalbių. Ji gali nusišypsoti ir pradėti viską iš naujo.

Nebijok atsidurti dugne, nes iš jo tik vienas kelias – aukštyn, prisiminė Klaudija nuvalkiotą, jau net interneto tautosaka tapusį posakį. Kai nuėjo į virtuvę, Ilona jau kaitė bulves ant viryklės.

– Šiandien bus karališka vakarienė – bulvės su Vienos dešrelėmis ir šviežių daržovių salotomis. Ir greita, ir pirštus apsilaižysi. Paragavusi suprasi, kokį šlamštą Lietuvoje vadindavome dešrelėmis. Dabar turbūt nuo jų net supykintų, – sukdamasi didelėje virtuvėje kalbėjo Ilona.

Klaudijai patiko didelės virtuvės, kuriose galima ne tik šeimininkauti, bet ir skaityti, žaisti kortomis, sėdėti prie rankdarbių.

Ilonos butas gana patogiai suplanuotas – virtuvė ir abu kambariai dideli, į juos patenki iš erdvaus ilgo koridoriaus. Su čeki Radka jiedvi turėjo po kambarį, o kai norėdavo pabendrauti ar išgerti vyno, susitikdavo virtuvėje. Čia kartais rengdavo ir vakarelį.

Prie lango stovėjo žemas senas stalas, gal ir nelabai patogus valgyti kelių patiekalų vakarienę, bet puikiai tiko pusryčiams, taurei vyno padėti ar užkandžiams prie alaus. Ant jo stovėjo trys vyno buteliai, jau senokai paversti žvakidėmis, šalia – lietuviška keraminė vaza vaisiams. Turbūt pirka Kaziuko mugėje, pamanė Klaudija. Kėdės prie stalo skirtingų spalvų, o kampe prie lango galėjai patogiai įsitaisyti ant senos odinės dvivietės sofutės. Sieną šalia pagyvino lentynos iš senų medinių dėžių, jos buvo prikrautos visokių virtuvinių niekučių ir knygų. Čia pat stovėjo ir senas patefonas, plokštelių krūva, rietuvė senų žurnalų. Kita siena buvo nukabinėta Ilonos darytomis polaroidinėmis nuotraukomis su vis kitokiais miesto veidais.

Visiška eklektika, jokio stiliaus, bet studentišškai jauku ir miela, pamanė Klaudija ir palaimingai nurijo paskutinį gurkšnį alaus. Kada nors ir ji turės savo kampą, kambarį apstatys senais baldais, pasikabins užuolaidas ir laiminga šeiminingaus virtuvėje. Ant sienų kabės seni plakatai, o durys bus nuklijuotos reklaminiiais atvirukais.

TROŠKINTI KOPŪSTAI
IR KAŠTONŲ MUZIKA

Sekmadienis išaušo saulėtas, bet vėsus. Ryto tyloje čežėjo nukritę lapai, lėtai budo jurginų žiedai, ražėsi katės, daržoves lauke krovė ekologiškų produktų parduotuvės krovikas, kavinės merginos grumbančiais pirštais valė lauko stalelius. Berlyne sekmadienio rytas tingus, jau spėjo pastebėti Klaudija, energingai žingsniuodama į turgų. Prireiks kelių valandų, kol čia šurmuliuos paskutiniu rugsėjo sekmadieniu pasidžiaugti išlindusios mamos su vaikais, ir dar kelių, kol kavinių stalelius nutūps pusryčiautojai.

Iš visų metų laikų Klaudijai labiausiai patinka ruduo. Turbūt visi į melancholiją linkę žmonės jam neabejingi. Po audringai praleistos vasaros ji nekantriai laukdavo palaimingos rudens ramybės, susikaupimo, kai ramiai vienumoje gali peržvelgti ir įvertinti vasaros įvykius ir nuotykius, pasisemti iš jų naujų minčių ir paversti jas meno kūriniais. Vasara skirta gyventi ir džiaugtis gyvenimu, o ruduo – mąstyti ir tvarkingai surūšiuoti išpūdžius.

Paaugusi, bet taip ir negalėdama mamai atverti širdies, neturėdama ir kitų artimų draugų, Klaudija suprato priklausanti vienišų sielų, savo jausmus išliejančių kūryboje, kategorijai. Ji sudėdavo

į gėlytes visą skausmą, rūpesčius, nerimą, lūkesčius ir abejones. Žiūrėdavo, kaip pamaitintos jos svajonėmis ir viltimis gėlės skleidžiasi jos akyse.

Šis ruduo jai ypatingas. Jis ėjo pamažu ir patyliukais, neišsiduodamas, nelįsdamas į akis ir neįkyrėdamas, nestodamas skersai kelio, nedarėdamas jai plaukų ir neužpildamas savo ašaromis. Jis skonin-gai rausvino jau šiek tiek Klaudijai pažįstamą miestą, kai kur užtepdamas gelsvų, ar violetinių atspalvių, lyg dailininkas, kasryt vos vos prisiliesdamas teptuku ir padarydamas kelis švelnius potėpius. Galėjai juo tik gėrėtis ir džiaugtis, o jau pykti suvis nebuvo dėl ko.

– Labas, *Kleines*, – pasisveikino Teodoras. – Ko šiandien tokia liūdna?

Sekmadieniai jai irgi darbo dienos, o Teodoras – bendradarbis. Ir ji čia jautėsi puikiai. Čia, už šio prekystalio, ji tikroji Klaudija, parduodanti savo kūrinčius ir matanti jais besižavinčius pirkėjus. Čia ji kalba apie savo darbus, apėjusi turgų pasisemia naujų idėjų. O aptarnaudama pobūvius ar viešbučių svečius, ji tik šypsena, tik rankos ir kojos, už sutartą atlygį atliekančios sutartus darbus. Jos širdies ten nėra.

– Tik dėl gražaus ryto apėmė liūdesys, – gūžtelėjo pečiais. – Praeis.

– Aha, suprantu. Mūsų literatūroje tai vadinama *Weltschmerz**, neišvengiamas jautrių sielų palydovas, – šyptelėjo Teodoras. – Pažiūrėk mano stendą, nusipirksiu kavos. Tau atnešti?

Klaudija papurtė galvą. Ji dėliojo papuošalus, kelis ankstyvi pirkėjai nesidairydami praėjo pro šalį.

– Niekas nenori nei tavo, nei mano darbų, – pasiguodė grįžusiam Teodorui.

– Neliūdėk, *Kleines*. Geriau pasiklausyk muzikos, – Teodoras užmovė jai savo ausines.

* Pasaulio sielvartas (*vok.*).

Išskirtinai aukštu balsu apie pasaulio džiaugsmus ir liūdesį dainavo Asafas Avidanas. Muzika ją apgaubė, pagavo, ji užsimerkė ir atsidavė iš ausinių sklindantiems garsams. Nė nepajuto, kaip kūnas stengiasi neatsilikti ir juda dainos ritmu.

Lengvumo, štai ko jai trūksta. Lengvumo. Jai reikia atsipalaiduoti, gyventi čia ir dabar. Užmiršti mamos priekaištus ir išsilaivinti iš jos prietarų, taisyklių, iš kitų nuomonės pančių, savo pačios baimių ir nerimo, nepasitikėjimo žmonėmis ir pačia savim. Buvo dėkinga Teodorui už bežodį palaikymą, jau po minutės plačiai jam nusišypsojo, keldama nykštį ir dėkinga linktelėdama galvą. Dar po kelių minučių ji jau šoko už prekystalio. Teodoras pritardamas jai iškėlė abu nykščius.

Ji apsisprendė – renkasi gyvenimą. Su viskuo, ką šis jai siūlo. Ištrūkusi iš pabaisos nasrų, ji pamirš savo baimes – ne, pasiųs jas velniop į visas keturias puses, – ir iš širdies pradės džiaugtis.

Ji aptarnavo ne tik savo, bet ir Teodoro pirkėjus, juokavo su jais, šypsojosi. Teo negalėjo atsistebėti pakitusia Klaudijos nuotaika.

– Na matai, pasaulis toliau sukasi, o skausmas praeina.

Pamačiusi Štefaną, ji jau nemokėjo nuslėpti džiaugsmo. Ji vy-lėsi, kad jis ateis. O kai jis nupirko jos naująją rankinę nuoširdžiai ja žavėdamasis, panoro jį ir pagaboti. Neišdrįso.

Pati stebėjosi, kad, eidama su Štefanu iš turgaus ir sekdama iš paskos į jo butą, nebejautė nė lašelio baimės. Jis neišsiskiria iš kitų, nerodo raumenų, nesipuikuoja drabužiais, bet būdama su juo junta švelnumo bangas, lėtai atriedančias iki jos. Lyg pažadą, kad jis jos nenuskriaus. Ir jai to užtenka.

Erdvi, aukštom pakopomis ir dideliais vitražiniais langais laiptinė ją pakerėjo. Kaip ir raižyto medžio vos ne trijų metrų aukščio dvivėrės buto durys. Jai nė į galvą nebūtų šovę, kad tokių durų gali būti ne vien rūmuose, kuriuose gyvendavo karaliai. Jiems įžengus pro duris, ji vis dar negalėjo išlemti nė žodžio. Tokio dydžio bute ji lankosi pirmą kartą. Plataus koridoriaus – tikro medžio

grindlentės irgi plačios – sienos papuoštos trimis įrėmintais plakatais. Juose jai nežinomos muzikos grupės. Iš koridoriaus tokios pat gražios durys vėrėsi į didžiulę svetainę, pro arką jos sienoje galėjai patekti į virtuvę. Baltos sienos ir baldais neužkrauta erdvė. Vidury kambario stovėjo didžiulė plati odinė sofa su atlošais, atlenkiamais į skirtingą padėtį. Regis, šis vienintelis baldas ir televizoriaus spintelė nauji. Prie sofos stalelio funkciją atliko sena skrynia, prie sienos ryškiais spalvomis dažytos lentynos, muzikinis centras, virš jo senovinis patefonas. Kampe prie virtuvės sienos ir lango senas valgomasis stalas su keturiomis kėdėmis lyg iš sendaikčių turgaus. Ant sienų keli paveikslai, palubėje didelis senoviškas krikščionis sietynas. Kambarys skoningas, tvarkingas... ir tuštokas. Kaip negyvenamas. Jokių asmeninių daiktų, numesto laikraščio, jokio nešvaraus puodelio ne vietoje, nei pamirštų kojinių.

Sena siuvimo mašina akis patraukė bene pirmiausia, šeimininkui ji tik stalelis vazonui su kaktusu.

– Bet juk čia „Singer“, iš kur ją traukei? – nustebo Klaudija.

– Man patinka senienos, – atsakė Štefanus. Visą tą laiką jis stovėjo atsirėmęs į svetainės duris ir nebylus sekė ją žvilgsniu. – O kas?

– Su tokia išmokau siūti, patikėk, – pažvelgė į ją, akyse švietė nuostaba. Ji švelniai perbraukė ranka jos paviršių. – Visai tokia pat. Močiutė tokią turėjo, paskui man ją padovanojo. Ir diplominių darbų siuvau su ja.

– Nori pasakyti, kad su tokia seniena įmanoma siūti? – dabar jau jis nuoširdžiai nustebo.

Klaudija nukėlė vazonėlį, pastatė jį ant grindų, atvožė siuvasmosios dangtį, žinovės judesiu iškėlė metalinį jos korpusą, pritvirtino. Tada uždėjo koją ant pedalo ir, pamačiusi, kaip diržas suka veleną, nusišypsojo Štefanui.

– Žiūrėk, ji veikia. Net siūlų yra. Ir ritė gerai įdėta. Jei nori, dabar pat ką nors susiūsiu! – šūktelėjo ji.

Jis neatplėšė akių jai glostant, regis, niekam nereikalingą senieną, pusvelčiui jo pirktą iš kaimyno antikvaro kaip stalelį gražiomis metalinėmis kojomis, – ji lyg pianistė po kelerių metų pertraukos prisilietusi prie mylimo instrumento klavišų.

– Gal nori kavos, arbatos, turiu ir vyno šaldytuve? – paklausė Štefanus, nukreipdamas jos mintis.

– Oi, ačiū, – atsikvošėjo ji. – Nereikia, juk turim kai ką nuveikti šį vakarą, ar ne? – ir pati nusistebėjo pavartojusi daugiskaitą.

– O aš puodelį kavos mielai išgerčiau, – pasakė jis, sukdamas į virtuvę.

– Na gerai, tada išgersiu ir aš, – ji vis dar neatplėšė akių nuo zingerio.

Paskui lėtai vėl nuleido korpusą, užvožė dangtį, padėjo į vietą vazoną ir perbraukė ranka stalelį.

– Su cukrumi? Pieno įpilti? – atskriejo klausimai iš virtuvės ir Klaudija pasuko į ją.

Va čia nebuvo nė vienos senienos. Tamsiai mėlynas modernus virtuvės komplektas, naujausia įranga keistai derėjo su senoviškais sienų ir lubų lipdiniais ir senais didelio lango rėmais. Tokioje Klaudijai nejauku būtų prie ko ir prisiliesti. Švara virtuvėje išdavė, kad šeiminkaujama čia retai.

– Tavo butas puikus, – mandagiai pasakė Klaudija.

Jeigu čia būtų jos namai, žinotų, kaip juos padaryti jaukesnius.

– Dar nematei puikiausios jo vietos – balkono, – Štefanus atitraukė užolaidą ir atidarė dvivėres duris į didelį saulėtą balkoną, greičiau panėšėjantį į nedidelę terasą, matytą itališkuose filmuose.

Abiejuose jo galuose buvo po koloną, o į jas rėmėsi ažūrinis kaltinio metalo turėklas. Grindys buvo išklotos mažomis plytelėmis, kelios gėlės vazonėliuose jau gūžėsi nuo šaltų naktų, o fuk-sijos lovelyje dar džiugino rausvais varpeliais. Štefanus padėjo puodelius su kava ant mažo kaltinio stalelio ir pasiūlė Klaudijai prisėsti į baltą pintą krėslą.

– Kai trūksta įkvėpimo gyventi, jame įsitaisau ir žvelgiu į miestą, – jis pats atsirėmė į turėklą. – Tada įsivaizduoju, kiek žmonių gyvenimų veriasi man prieš akis ir kiek jų tą minutę gerokai nelaimingesni už mane. Ir dar galvoju, kaip įdomu gyventi tokiaame dideliame mieste, jame kasdien gali ką nors atrasti – sutikti naujų žmonių, pamatyti, kaip jie šypsosi, išgirsti naujos muzikos, netikėtai prieš nosį išsvysti per naktį išdygusį pastatą.

– Arba kasdien susipažinti su nauja dalele savęs, – pritarė Klaudija.

Ji akimis apkeliavo parką už kelių namų, apačioje vaikų aikštelėje žaidžiančius vaikus, išpaišytą gretimo namo sieną, palmes, svyruojančias prabanguose naujų butų balkonuose, droviai nuraudusį vijoklį, bažnyčios bokštą tolumoje, o už jo smailų televizijos bokštą. Tik į debesį grimztančios vakarinės saulės spinduliai privertė ją trumpam užsimerkti. Gurkštelėjo kvapios kavos ir suprato: galėtų taip sėdėti visą amžinybę.

O kas, jeigu ji pasiūtų miesto paveikslą. Arba iš skiautelių sudėliotų veidą. Galėtų sukurti krepšių su skirtingais miesto vaizdais. Aišku, ir vieną kitą gėlelę priderintų, kaip savo vizitinę. Bet pirmiausia norėtų atkartoti šio namo sieną su rudens skirtingomis spalvomis nutapytais vijoklio lapais. Būtų daug darbo, kol prisiūtų kiekvieną lapelį, pritaisytų kotelius, bet jau matė paveikslą akyse.

Būtų tebeklajojusi savo pasaulyje, bet pajuto Štefano ranką ant peties. Nė neišgirdo, kada jis atsistojo jai už nugaros. Jis švelniai ir kartu drąsinamai spustelėjo jai petį. Lyg sakydamas, kad viskas bus gerai, kad ji turi kurti, kad su juo ji saugi ir niūri praeitis čia jos neatsivys. Klaudija nė nepajuto, kaip palenkė galvą ir skruostu prisiglaudė jam prie rankos.

– Tave kas nors slegia? – paklausė jis tyliai.

– Dabar aš labai laiminga, – pasakė Klaudija atlošusi galvą ir žvelgdama į jį iš apačios. – Aš įveikiau pabaisas ir pagaliau galiu mėgautis gyvenimu.

Gal ji ir tikėjosi bučinio, nes visai nenustebo, kai Štefanas pasilenkė ir pabučiavo tiesiai į lūpas. Lėtas, svaigus, kartu nekaltas ir draugiškas bučinys. Jis atsitraukė, paglostė jai galvą ir tyliai tarė:

– Prašau nebėgti nuo manęs daugiau...

Ji tik nusišypsojo lyg išdykusi mergaitė. Paskui įsiremė į kelius ir pakilo iš patogaus krėslo.

– Einam? – paklausė siausdamasi švarkelį.

Pajuto, kaip virpulys nubėgo kūnu. Turbūt sušalau, pamanė.

– Luktelėk, – atsakė Štefanas ir ją apkabino.

Tvirtai suėmė į glėbį ir spustelėjo. Lyg guosdamas, lyg suteikdamas stiprybės, lyg norėdamas pats jos pasisemti. Lyg staiga būtų tapę gerais draugais, jaučiančiais vienas kitą. Klaudija užuodė jo kvapą, girdėjo, kaip jis tyliai alsuoja, kaip plaka krūtinėje jo širdis, pati jautėsi rami ir atsipalaidavusi. Nebenorėjo bėgti. Ką kalbėti, nežinojo nė vienas, bet žodžių ir nereikėjo – nebuvo jokios įtampos. Jai buvo ramu ir gera. Šiltas ir nieko mainais nereikalaujantis glėbys.

Štefanas užrakino duris ir jie nulipo laiptais.

– Turėsi padėti man suvalgyti, – aikelėjo Klaudija, kai padavėjas prieš ją padėjo didelę lėkštę su trimis riebiomis dešrelėmis ir kalnu troškintų kopūstų. – Tu užsisakei tik bulvių mišrainės, tau tikrai ne pro šalį šiek tiek mėsytės.

– Norėjai vokiškos porcijos, dabar ir dorok, – juokėsi jis. Jie sėdėjo alaus sode prie ilgo medinio stalo, užtiesto sena languota klijuote, taip stalą dengdavo Klaudijos močiutė kaime. Skambėjo vokiečių liaudies muzika ir šurmuliavo žmonės. – Ši vokiečiams būdinga vieta tokia nebūdinga Berlynui, kad net keistai čia jaučiuosi. Lyg būčiau Bavarijoje. *Prost**, – kilstelėjo jis bokalą.

– Tu iš Bavarijos? – paklausė ji, gurkštelėjusi alaus.

* Į sveikatą (*vok.*).

– Taip, bavarų bavaras. Ten gimiau ir užaugau, ten dirbau tėvų ūkyje, ganiau karves, padėjau mušti sviestą ir virti alų, – nusijuokė jis.

– Ir su trumpomis odinėmis kelnėmis bėgiojai po kalnus?

– Taip, turėjau vaikystėje *Lederhosen*, su jomis mokykloje per šventes fotografuodavomės, – šypsojosi ir jis. – Ir skrybėlė su plunksna tebekabo pas tėvus koridoriuje.

– Jei gyvenčiau kalnuose, niekur iš jų nevažiuočiau, – ji kibo į antrą dešrelę.

– Užsimerkiu balkone ir matau juos, – atsakė jis, lyg tai būtų pats paprasčiausias dalykas. – Kaip tu matai akyse stebuklingų lietuviškų miškų vaizdą, taip aš visada matau kalnus.

– Būk geras, padėk man suvalgyti, – akimis maldavo labiau nei žodžiais.

– Na gerai, viena dešrelė šią dieną tau palengvinsiu, bet kopūstus dorok viena, – juokėsi jis. – Atpratau nuo mamos virtuvės.

– Pavydžiu, kad užaugai laisvame pasaulyje, galėjai keliauti kur nori, kalbėti ką nori. Tiesą sakant, man sunku net įsivaizduoti. Aš gimiau dar nelaisvoje Lietuvoje, o ir laisvę atgavus dvasia ne taip greitai tampa laisva.

– Na, ir mano pasaulis nebuvo toks jau tobulas, turėjau sunkiai dirbti. Mano tėvai nebuvo turtingi ir mūsų pajamos priklausydavo nuo metų derliaus. Ir keliauti daug negalėjom – gyvuliai, darbai.

– Bet bent jau žinėjai, kad nesi atkirstas nuo pasaulio.

Jie sėdėjo ir juokavo, o Klaudija stebėjosi, kaip jiems lengva ir gera kartu. Kalbėjosi lyg seni geri draugai – jokio flirto ir potekscių. Ir jautėsi ji taip, lyg nebūtų buvę nei bučinio, nei apkabinimo. Susidomėjusi klausėsi jo prisiminimų. Pati užaugusi blokiniame Antakalnio penkiaaukštyje, ji neįsivaizdavo vaikystės kalnuose. Jis pasakojo, kaip su draugais kopdavo į kalnus, kaip liūdavo po kriokliais, įveikdavo sraunias kalnų upes, varžydavosi, kas ilgiau išstovės lediniame jų vandenyje, ieškodavo paukščių lizdų ir lapių olų, rankomis gaudydavo žuvis.